

Motion till riksdagen

1988/89:Jo952

av Martin Olsson m. fl. (c)

Anslaget till kalkning i Norrland

Försurningen är ett av våra allra svåraste miljöhot. Det är därför mycket anmärkningsvärt att regeringen i årets budgetproposition inte föreslagit någon reell ökning av anslag för kalkning av sjöar och vattendrag, trots att naturvårdsverket begärt ökat anslag och behoven är synnerligen stora enligt länsstyrelsernas beräkningar och de bedömningar som gjorts i arbetet med kartläggning av ytvattenförsurningen i Norrlands inland och fjälltrakter i det s.k. FLINK-projektet.

Mot bakgrund av att nödvändiga åtgärder inte ytterligare försenas föreslår vi att riksdagen för kalkningsprojekt m.m. anslår 50 milj. kr. utöver regeringens förslag som vad gäller denna del av anslaget endast innebär en ökning från 103,8 milj. kr. till 105 milj. kr.

Under punkten B 5 i bilaga 16 till budgetpropositionen anvisas medel för åtgärder mot luftföroreningar och försurning. Huvuddelen av de anvisade medlen används för statsbidrag till kalkning av sjöar och vattendrag. Dessutom finansieras bl.a. viss forskning och övervakning från anslaget.

Naturvårdsverket utarbetade under år 1987 en aktionsplan mot luftföroreningar och försurning i samarbete med övriga berörda myndigheter. Denna plan – Aktionsplan '87 mot luftföroreningar och försurning – låg till grund för riksdagens beslut våren 1988 i denna del om miljöpolitiken. För kalkningsprojekt inkl. länsplanering beräknades i planen ett belopp av 110 milj. kr. för budgetåret 1988/89.

I aktionsplan '87 föreslogs en fortsatt successiv utbyggnad av kalkningsverksamheten. När länsstyrelserna våren 1988 ansökte om medel för kalkningsprojekt redovisade de en kraftigt ökad efterfrågan jämfört med tidigare planer. För 1988/89 begärdes av naturvårdsverket därför 150,5 milj. kr. för kalkningsinsatser. Endast 103,8 milj. kr. anvisades dock. Det medförde att Norrlandsläna beviljades endast medel motsvarande en tredjedel av vad de begärt och länen i södra och mellersta Sverige hälften av vad de begärt för önskade nysatningar. För omkalkningar som haft högsta prioritet beviljades medel fullt ut.

För budgetåret 1989/90 har naturvårdsverket begärt 130 milj. kr. för delen kalkningsprojekt inkl. länsplanering under anslagsposten B 5. I budgetpropositionen föreslås dock en uppräckning endast med 2 milj. för hela anslagspunkten vilken beräknas ge 105 milj. kr., alltså nästan ingen höjning alls, för kalkningsprojekt m.m.

Redan fördelningen av medel för innevarande budgetår innebär alltså en

mycket stor nedskärning av begärda medel för nykalkning i Norrland. Naturvårdsverket har beräknat att 80 % av tillgängliga medel under kommande budgetår – om riksdagen beslutar enligt regeringens förslag – kommer att tas i anspråk för omkalkningar. Det innebär att utrymmet för nya kalkningsprojekt totalt kommer att uppgå till endast ca 20 milj. kr. för hela landet, vilket motsvarar den summa som bantades bort från Norrlandslänen under innevarande budgetår.

Behovet av prioriterade nykalkningar i Norrlandslänen för budgetåret 1989/90 har av dessa beräknats till ca 41 milj. kr., varav 8 milj. kr. till speciella pilotprojekt med ny kalkningsteknik i Norrlands inland och fjälltrakter. Övriga projekt har funnits med i länens långsiktiga planering och är i huvudsak koncentrerade till kustregionen i de sydligaste Norrlandslänen. Flera av projekten rör våtmarkskalkning av riksintressanta vattensystem där ytterligare försening med insatserna kan få förödande konsekvenser.

Inom arbetet med kartläggningen av ytvattenförsurningen i Norrlands inland och fjälltrakter i det s.k. FLINK-projektet görs följande bedömningar av medelsbehovet för 1989/90:

1. Inventering och planering

Inventering av vattendrag i syfte att kartlägga försurningens omfattning och effekter i Norrland och att skapa underlag för prioriteringar av kalkningsinsatser. Detta är ett grundläggande arbete som måste komma igång under budgetåret 1989/90. Kostnaderna för detta arbete beräknas till 4 milj. kr. för budgetåret 1989/90.

2. Pilotprojekt

De speciella förutsättningar med snösmältningen som råder i inland och fjälltrakter ställer stora krav på kalkningsteknik och kalkningsstrategier. Ett antal försöksprojekt är av särskild stor vikt att komma igång med under budgetåret 1989/90. Projekten är av avgörande betydelse när det gäller kalkningsteknik och framtida åtgärder mot försurning i inland och fjälltrakter. Kostnaden för dessa pilotprojekt beräknas till 8 milj. kr. för budgetåret 1989/90.

I budgetpropositionen (bilaga 16, sid 34) framhåller miljö- och energiministern att "den fortgående försurningen av mark och vatten kräver enligt min mening ökade insatser" men att "ett ställningstagande till förstärkta åtgärder i inre Norrland bör dock anstå, till dess utredningen om försurnings-situationen där har hunnit utvärderas". Med denna motivering föreslås alltså nästan ingen uppräknig av anslaget. Vi anser att en försening av möjligheterna att komma igång med kalkningsverksamheten i inland och fjälltrakter ända till budgetåret 1990/91, vilket synes vara regeringens ståndpunkt, kommer att få allvarliga konsekvenser då man redan nu är sent ute med erforderliga åtgärder.

Sammanlagt anses det finnas ett akut behov av nykalkning och inventeringar i Norrland på 45 milj. kr. Det anslag för detta ändamål som regeringen föreslår är alltså alldeles för lågt och riksdagen bör enligt vår mening besluta om en erforderlig höjning jämfört med regeringsförslaget. Hur stor ökningen

av anslaget som fordras kan självklart diskuteras, men mot bakgrund av vikten av att förseningar undviks, och eftersom åtgärder mot försurning måste vara ett prioriterat område, vill vi föreslå att anslaget B 5 Åtgärder mot luftföroreningar och försurning räknas upp med 50 milj. kr. jämfört med regeringens förslag. Höjningen skulle oavkortat gå till delanslaget kalkningsprojekt inkl. länsplanering, så att behovet av kalkning och inventeringar m.m. kan tillgodoses.

Mot. 1988/89

Jo952

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen till *Åtgärder mot luftföroreningar och försurning* för budgetåret 1989/90 anslår 50 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit eller således 215 000 000 kr.

Stockholm den 25 januari 1989

Martin Olsson (c)

Sina Eliasson (c)

Görel Thurdin (c)

Karin Israelsson (c)

Börje Hörnlund (c)